

В ЗЕРКАЛІ ЖИТТЯ.

"Звичайне" явище.

Переглядаючи іноді одну з буржуазних щоденних газет, я помітив під наголовком "сиг-т'юейш'и вонтед мейл" — таку річ:

— Молодий чоловік, охочий до якоїнебудь праці, заплатити двадцять доларів тому, хто найде або дасть йому роботу, що приносить би не менше двадцять доларів тижнево.

Є це один з десятків тисяч випадків, де людина, що не посідає нічого в світі, окрім своєї робочої сили, старается продати ту робочу силу роботодавцеві, але не находячи по купця, як цей молодий чоловік, обіцяє хабар, щоб тільки мати нагоду працювати за злиднену платню. А кілька таких випадків щодня трапляється, де нещасний робітник дає хабаря якунебудь "босові" чи форманові, щоби той дав йому роботу? Діється це в двадцятім столітті — в часах модерної цивілізації.

Далі скажуть капіталісти, що даватимуть роботу лише за хабар цілої заробітної платні і робітникові тоді нічого не останеся. Може дійти до того, що якийнебудь роботодавець дасть чоловікові роботу, підтримавши його один тиждень, а потім прожене, а платню, що належить робітникові, візьме собі як хабар за те, що дав йому роботу.

Тішать "добробутом".

Коли читати ту саму буржуазну пресу, то в кожному числі можна бачити, як пани капіталісти тішать нас "ведимим добробутом", що ось-ось має прийти так несподівано, неначе-б з неба впаде.

Вже кілька років тішать, а добробуту як нема, так нема. В кожному числі буржуазних часописів містяться заяви різних банкових президентів та голів великих корпорацій про цей "добробут". Коли вже великі голови похрипнуть, то зараз менші голови починають зятягати цю звичайню пісеньку і хоч іншими словами, то все на арію "добробуту".

Та все це хитро розраховано лише на замаскування очей працюючої класи; пани це прекрасно знають, але вони хитрі і не хотять висвітлювати перед робітниками дійсної картини їхньої господарки. Що правда, то добробут приходить, а де кому? А вже ж, що не робітникам, лише тим одиницям, що тримають в своїх руках все, що втворює працюючу класу. Отже хай вони співають цю пісеньку собі та своїм жінкам, а не нам, а ми тимчасом приложимо наше зеркало, щоб побачити, як то виглядає той добробут.

Дійсний стан капіталістичної господарки.

Та вже який не закривали пани капіталісти дійсного стану їхньої господарки, то прав-

да, хоч як заслонена штучним оптимізмом, хоч як старанно пофарбована, помадченко пробивається наверх, та заставляє навіть і байдужного глянути на себе. І щож тут бачимо? Бачимо, як модерні машини чимраз більше заступають працюючу силу робітників, фабрики вставляли нові машини, при помочи яких п'ятдесят робітників зробиють ту саму роботу, що колись робили її сто робітників, і то в далекі скоріші часи.

Машини заступали прочих п'ятдесят робітників, які отали без праці, а тим самим і без засобів до життя. Це так звана раціоналізація індустрії. Таку раціоналізацію мусять перенести всі індустрії по цілому світі, коли не хотять останеся позаду своїх конкурентів. Це означає чимраз більший зріст безробітних по цілому світі.

І най пани як хотять кричать, то фактом є, що безробіття не меншає, а зростає щодня. І так: з одної сторони йде велике накопичування багатств в одних руках, шляхом виписки, а з другої сторони наступає чимраз більше з'убожіння та понижування стандарту життя працюючої класи, що неминує доведе до конфлікту.

Праця молоді.

Поруч з іншими причинами зростання безробіття, є ще одна, а це праця молоді в індустрії та в різних підприємствах.

Праця молоді заступає або прямо випискує працюючу силу. Мільйони дітей в шкільній віці працюють у всіх галузях індустрії та промислу. При деяких фабриках є так звані "технічні курси", де бувають малосія-б давати технічну підготовку молоді, але це ніщо інше, як репродукція колишніх челядницьких часів, де молодий робітник мусів два три роки за дармо працювати, щоб навчитися якогонебудь фаху. Ці технічні курси не дають, що давати молодому робітникові технічну підготовку, лише на те, щоб його з'яма-ло до фабрики.

Чимраз більше молоді втягаються до праці де вчать та кож орудувати машинами. Молодь працює за низьку платню і це панам на руку. Вони таким способом можуть при менших коштах викинути більше товарів на ринок.

Фізична праця як виховувачий чинник.

Фізична праця є дуже відде-м на та шкідлива в молодій віці — це вже самозрозуміле; це доказують навіть буржуазні вчені. Праця в молодій віці не дає нагоди організмові розвиватися як слід та робитись

відпорним проти слабостей. Праця в задимлених, брудних та запарованих фабриках шкідливо в молодий організм дитини ріжного рода хороби. Праця притуплює інтелект дитини та не дає нагоди розвиватися йому і молодь виростає майже тупоумна.

Працюючи в фабриці молодь не має нагоди вчитися, читати, а тим самим розвивати свої природні здібності; а коли виростає, то стає тим здемо-ралізованим елементом, який

не значить кращого життя — пускається на п'ятику, картографство і інші погані навички, що роблять з чоловіка напів скотину. Таких людей можна назвати живими трупами, що не живуть, як люди дійсно повинні жити, лише існують на те, щоб бути живими машинами для визиску багатців, яких вважають за богів. А чим більше таких живих трупів буде, тим більший добробут буде для капіталістів.

Іван Г. Гладун.

УКРАЇНСЬКА ОПЕРА В ХАРКОВІ.

У вайніському "Дні" надруковано цікавий опис Антоном Рудницьким української державної опери. Антоном Рудницьким, відомий галицький диригент. На запрошення радянського уряду, він виїхав на Рад. Україну і є тепер диригентом в харківській державній опері.

Не хочучи таїти, що ідучи з початком життя м. р. до Харкова, я мав деякі сумніви: як це харківська опера, до якої запрошено мене на диригентство, виглядає? Звички підчас доволитого побуту в Берліні до тамошніх опер: державної і міської, які зраховуються тепер до найкращих в Європі, добре знаючи такі знамениті оперні театри, як у Відні, Дрездені та інших німецьких містах — я з непокоем думав про харківську оперу, нове поле моєї праці, який в "м'ягкому" вагоні поїзду, сидів я менше до століття.

Однак вже перша вистава, яку я побачив і почув у харківській опері — Росія "Вільгельм Тель" — не лише зразу розвіяла всі мої сумніви, але й здивувала мене так сильно, як я ніколи й не сподівався. Знаменита оркестра, такій же і хор, першорядні артистичні сили, незвичайно цікавий декоративний вигляд сцени — все це складалося на якнайкраще враження. Це було за першим разом. А відтак, працюючи весь сезон у харківській опері і познайомившись з нею безпосередньо, я мав чимало нагоди підтвердити своє перше враження.

"Державна Академічна Столична Опера" — така тепер її назва — існує як українська опера щойно четвертий рік. Перші два-три роки були роками шукання, експериментів, прибирання досвіду. В цьому році оперний театр набув уже правильний шлях, на якому мабуть і далі буде йти і розвиватися.

Теперішнім директором харківської опери є Архим Максимович Воробійов. Мабуть наймолодший оперний директор на світі: йому 29 літ, а директором є вже другий рік (не радити ми уже займатися клькма не менше важким і відповідальним становищем). Людина великої енергії — чого найкращим доказом є те, що маючи ніколи нічого спільного зі з музикою, ні з театром — на протязі двох років так "втягнувся" в оперне діло, що згорюничений сезон провів і закінчив дуже успішно, під мистецьким і матеріальним оглядом.

Оперні має чотириох диригентів, чотирьох хористів і хормайстра. Склад артистично-співацький досить великий. Для виконання кожної партії є прийнявений трьох відповідних співаків, — так, що "ремези" співають тільки кілька перших вистав, а відтак їм заступають артисти другого і третього рангу. В хорі маємо 60 осіб (до новачка). В хорі маємо 60 осіб (до новачка). Концерт оперного хору, в якому програми були м. в. пісні народів Союзу Сопітін: кіргізацька, татарська, киргизська і інші, співаний милою колективним народом, був одним із найкращих у сезоні, в оркестрі співають у балеті — крім двох балетмейстерів, прибалетерів і прем'єра балету — до 50-ти душ. Як на державну столичну оперу — це не багато. Але тут приходить згадати про най-більш болючу сторічку харківської опери: справу помешкання. Будинок, сараї мали — хоча "вертикаль" сценна, гардероб персоналу — все це не відповідає вимогам модерного театру, взагалі, а державного столичного зокрема — і не стоїть у чинному

вигляді до високого мистецького рівня харківської опери. І лише бракує в оркестрі і на сцені приміжне обмежуватися вище згаданим члелем.

Як представляється справа "української опери" в опері? — це питання чує тут від кожного. Отже: українізація іде, хоча повільно, вперед — і вона зробила вже успіх хочби від передостаннього сезону. Оперні співачки, річ ясна, тільки українською мовою. На жаль, проби ведуться досі тільки російською мовою, бо мистецькі керівники: диригент і режисери майже всі Росіяни. Я був першим і одним з перших, який почав вести проби в оркестро і цілком оперним персоналом по українському. Між артистами є чимало українців і то саме найкращі сили: примадонна Литвиненко-Вольге-мунт, перше ліричне сопрано Софія, перший героїчний тенор Голіницький, перший ліричний тенор Сергій, бас Поторжницький, тенори Діквіцький, Колодуб і інші. В хорі, оркестрі і балеті відсоток України мінімальний. До українців опери багато приналежить директор Воробійов, ширій, свійомий українців, і його безпосередній наставник завідувач Відділу Мистецтв у Народнім Комісаріаті Освіти, Микола Христовий, у руках якого збираються всі нитки всього мистецького життя України.

Артистичний провід опери веде "тісна художня рада". До неї належать: директор, всі диригенти і режисери, хормайстер, балетмайстер і художники. Ця рада вирішує питання репертуару і його можливих змін, роздає партії між співаками, порядок проб, то-що. І рішення ця рада виставляє загальною порядком розкладає "велика художня рада", в якій засідає біля 50 осіб: крім вищезгаданих є там диригенти, артисти (тільки українці), представники Нар. Ком. Освіти, преси, музичних товариств і робітничих організацій. Оборону інтересів працюючих опери перед правдавською, себ-то директором заважає "містком" — місцевий комітет, до якого належать представники всіх груп театральних працівників — крім груп мистецьких керівників. Отже, стратегія хору, балету та робітничих сцен. Коли знають, що при торговельно-артистичного життя і самих артистів часто виникають непорозуміння між ними і директором, диригентами, чи режисерами — тоді стає ясным, що "містком" має чимало праці — і не легко! Двічі, тричі до опера і на них директор докладав збори вистав, без винятку, персоналу опери і на них директор докладав про успіхи доканої праці, перспективи на майбутнє, фінансовий стан, то-що. Кожний робітник опери, без огляду на його становище, має право голосу і критики.

Зовсім фальшивий погляд виробився в Галичині на стан репертуару в державних операх на Радянщині. Перев'язувати збитку не варті, що там грають опери з європейського репертуару — а ті, що варті, думають, що текст опер змінений зовсім у дусі комуністичної ідеології. Прав-

да представляється так: в усіх державних оперних театрах України — Харків, Київ, Одеса (як зрештою і в усіх оперних театрах усього Союзу) — іде повний європейський репертуар, без ніяких змін тексту. У харківській опері йшли в цьому сезоні: "Вільгельм Тель", "Аїда", "Фауст", "Мадма Ботерфай", "Евген Онегін", "Кармен", "Ріголетто", "Намісто Мадонни (Вольф Феррарі)", "Казки Гофмана", "Снігуронька" (Римський-Корсаков). Крім цього Лісенка "Тарас Бульба" і місцевого композита Яновського "Вибут". Далше балети: "Дон Кіхот", "Лебедіне озеро", "Червоный мак", "Посф Прекрасний". Сценічний вигляд опер, декорації і костюми, незвичайно цікаві, здебільша в конструктивному або реалістичному стилі. Всі змагання доточних чинників ідуть тепер до створення українських і революційних опер. Щодо перших, то Нар. Ком. Освіти замовив у кількох українських композитів — у Литвиненко, Золотарьова, Козьцького і др. — сім опер (Марусь Богуслава, Сава Чалый, Кармелко, Саміло Кишка і т. д.), з яких часта має вже в цьому сезоні побачити світло рам. З операми з революційним сюжетом справа представляється важче: перша досі спроба такої опери — Яновського "Вибут", який харківська опера виставила в десеті роки розмови жовтневої революції — була настільки слаба від оглядом лібретта і музики, що після кількох вистав треба було взяти її з репертуару.

Щодо успіху вооднювних вистав, то найбільшим успіхом тишнєся балет "Червоный Мак" (Яновського композита Гієра) — передовсім завдяки прекрасному сценічному оформленню художника Анатолія Петрицького. Цей молодий український маляр являється тепер найкращим театральним художником на Україні і є безперечно одним з найбільш талановитих, з якими приходилось мені стуріту в великих театрах західної Європи. На другім місці, а на першій між операми — стоїла "Кармен" (у ній мав великий успіх Голіницький) — яка на протязі трьох місяців проїхала 18 разів при повній салі.

Фреквенція в театрі велика, передовсім завдяки системі т. зв. талонних книжок, які дають змогу їх власникові ходити на якунебудь оперу і якунебудь місце за половину вормальної ціни. Найближчий сезон у харківській опері — від 1. жовтня до 1. травня — заповідається ще краще. З нових опер ідуть між іншим Пуччіні "Турандот" і Кришенка "Джани награв" — найбільш успішна опера останнього сезону в зах. Європі. Така артистичний персонал буде доповнений кількома цінними силами (між іншим відомий в Галичині бас Мосалеви, який співає в Вісбадені, має дістати запрошення до Харкова). Одним словом: харківська опера розвивається з року на рік краще і коли ніні стоїть на першому місці на Україні, то незбаром зможе вже звернути на себе увагу й чужини.

Антін Рудницький.

ПОДорож УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ ДО Білорусі.

До Білоруської радянської республіки їздила група українських письменників. Головою групи, С. В. Пилипенко, в розмові з співробітником "Комуніста" поділяв окремими відомостями і арканіями з подорожі по Білорусі.

— Мусу зауважити, — каже тов. Пилипенко, — що ця подорож дала нам надзвичайно багато вражень, які варті висвітлення в спеціальних статтях, нарисах і доповідях. Ввесь тиждень, що ми його провели в Білорусі, пройшов під знаком взаємного ознайомлення, а також ознайомлення нас з соціалістичним і культурним будівництвом, що ніні в дуже широкіх розмірах провадиться в білоруській Білорусі. Ми мали спеціальні розмови з керівниками різних органів Білорусі. Делегати наша відвідали секретаря ЦК КПБ тов. Клодіна, голову Раднаркому, тов. Голозуба, голову білоруського ЦВК тов. Червякова, Наркомоса тов. Балдичького і Наркомоса тов. Прищепова. В розмові з кожним з них українські письменники знайомилися з окремими моментами соціалістичного і культурного будівництва Білорусі. Відвідали ми також редакції найкращих газет Білорусі, низку науково-культурних закладів тощо. Прийом вноси був до найприємливіший. Перебування українських письменників у Білорусі протязом цілого тижня пришло загальною увагою широкого радянського громадськості.

З відвідань нами культурно-наукових закладів зокрема треба відзначити інститут білоруської культури, що по суті є академією наук. Голова інституту — голова спеціальної урядової комісії для прийому українських письменників, тов. Ігнатюкович, який докладливо познайомив нас з усіми проваями наукового і культурного життя Білорусі. В самому інституті ми відвідали польський і європейський відділи, термінологічний комітет, бібліотеку і з об'їздом фонду цієї бібліотеки привезли на Україну зразки білоруських наукових видань: бібліотека Білорусі, що є достатньо великою культурно-науковою установою. Бібліотека ця має до 400,000 томів ріжної літератури, що серед них є дуже рідкі і цінні стародрукки. Так у бібліотеці ми бачили надзвичайно цінні стародрукки з написами відомого свого часу київського митрополита Петра Могили.

Гарне враження на нас справили також і білоруський та європейський технікуми, де готуються нова радянська інтелігенція Білорусі, нові культурні кадри республіки. Гарне враження зробили на нас і ріжні місця та сілські клуби, що ми їх відвідали в окремих місцевостях Білорусі.

Українські письменники мали нагоду бачити країні вистави першого державного театру Білорусі: "Кастусь Каліновський" і "Мішанин у шалестеті". Кастусь Каліновський — це національний герой Білорусі, керівник повстання 1863 року, жертва терору царського генерала Муравьова. Бачили ми також і чудову виставу з конструктивним оформленням у 2 державному білоруському театрі, "Чар Максиміліан". Вистави ці свідчать про досить значний рівень театрального мистецтва Білорусі.

За запрошенням місцевого урядового ми їздили до Орші, де влаштували спеціальний літературний вечір. З Орші рушили на, так званій, Осінбуд — будівництво районної електричної станції на торфових розробках біля багачи Осіновської. За висновками інженерів, це багачище має покладати торфу аж на 80 років, станція цілспринчана до широкого електрифікації околицинного району. Їздили ми й до прикордонних з Польщею місць, в районі станції Негарезов.

Звичайно, перебуваючи в Білорусі, українські письменники виступили на низці літературних вечерів. Ці вечери збирали численну аудиторію. На вечерах виступали як наші, так і білоруські письменники. Зокрема в Менську наша група спільно з білоруськими письменниками влаштувала літературний вечір — протест проти суду над білоруською громадою. Взагалі весь тиждень що ми його провели в Білорусі, пройшов в інтенсивному ознайомленні нас з усім цікавим, що на з'явилось нам багаче білоруське радянське життя. Можна сміливо сказати, що подорож українських письменників до Білорусі обернулася на свято єднання української й білоруської культур. Загальною увагою настільки була зосереджена на раз-у-раз доводилося розв'язувати ріжні конфлікти з приводу неможливості доступитися на наших літературних вечері. Білоруська преса відзначала кожний крок нашої групи, відзначала ріжні присвячені

нам статті, то-що. На честь українських письменників по культурних закладах зокрема в театрах було виставлено спеціальні плакати. Взагалі на кожному кроці ми мали змогу пересвідчитися в загальній приязні до нас.

Для тісшого зв'язку між самими письменниками було влаштувано вечері народних поетів Білорусі Янкі Купала і Якуба Коласа. На цих вечерах взяли участь представники всіх літературних угруповань Білорусі.

Назад до Харкова ми повернулися навантажені комплектами білоруської художньої й наукової літератури. Але це більше ми навантажені враженнями, що їх дістаємо за своє тижневе перебування в Білорусі. Ці враження фіксують надзвичайний культурний підйом на Білорусі й величезні можливості, що закладає в цій млі-то бідній країні. Особливо враження на нас справила, так звана, багатна станція, недалеко від Менська, де з одного боку меліорачі багачи піднімають врожай в 10—15 20 разів, а з другою — комуністичні пісники робить надзвичайно врожайними до того безплідної землі.

Підчас відвідування ріжних культурних закладів Білорусі ми намагалися закріпити надалі взаємний зв'язок. Кого зафіксували відповідні постанови про взаємний обмін виданнями, взаємний переклад творів, взаємні екскурсії то-що. Білоруський державний готує українську "Червона Україна" куди уйдуть українські твори сучасних українських письменників. Наше ЛІВУ галузь видасть альманах білоруської літератури. Шибелькуваті і наші істуктут Тараса Шибелькуваті уможливила спільно з державними видавництвами Білорусі в Україні, видати "Кобзар" білоруською мовою.

Загалом, — закінчує тов. Пилипенко, — ми маємо певні надії, що наслідком нашої подорожі буде заповнення постійного культурного зв'язку між обома радянськими республіками, і вважаємо, що своєю мірою самим ми виконали успішно.

Об'їздка організатора ТурфДіМ в пров. Саскечевані.

Подіємо до відома всім українським фермерам та робітникам в провінції Саскечевані, що Провком ТурфДіМ вислав до Саскету свого організатора т. П. Кифоруку на об'їздку в провінції Саскечевані.

Виславлючи організатора, Провком ТурфДіМ хоче допомогти фермерам з'органуватися й зміцнити свої сили, бо тільки в організації запорука кращого майбутнього. Тож ми класично товаришам фермерів і робітників тих місцевостей, де є вже наші відділи, як і тих, де немає ще відділів наших організацій, дати нашою організаторові всяку можливу допомогу в його корисній для фермерів праці: скласти на призначений час мітинги, розповсюдити оголошення і агітувати людей, щоб приходили громадою на ці мітинги. Так само просимо дати нашою організаторові матеріальну підтримку й допомогти йому переїзти з однієї місцевости в другу.

Тут подіємо спис місцевостей, які відвідав наш організатор т. Петро Кифоруку.

- Гас, Саск. — у вівторок і середу, 19. 1. 20. червня, в годині 7.30 вечору.
 - Кемес, Саск. — у четвер і п'ятницю, 21. і 22. червня, в годині 7.30 веч.
 - Стовн Крік, Саск. — у суботу, 23. червня, в годині 7.30 вечору.
 - Калдер, Саск. — в неділю, 24. червня, в годині 1. по полудні.
 - Вронстон, Саск. — в понеділок, 25. червня, в годині 7.30 вечору.
 - Йорстон, Саск. — у вівторок, 26. червня, в годині 7.30 вечору.
 - Менвік, Саск. — у середу, 27. червня, в годині 8. вечору.
 - Річмонд, Саск. — у четвер, 28. червня, в годині 8. вечору.
 - Біффет, Саск. — у суботу, 30. червня, в неділю, 1. липня, в годині 8. вечору.
- Щоби знати, де відбудуватимуться віча, слідати за оголошеннями на містках.
- За Провком ТурфДіМ: М. Рогоман, С. Юрйчук, голова, секретар.

ДЖЕК ЛОНДОН.

ЛЮБОВ ДО ЖИТТЯ

(Продовження.)

Далі він знов заходився ловити риби, і знов складувив воду. Але чекати більше не міг. Одязав казанок і почав вичерпувати воду. І черпав люто, аж забризкався, а воду вихлюпував так близько, що вона збігала назад до казанка. Тоді він почав працювати пильніше, намагаючись бути спокійнішим, але серце в його сильно кидалося, а руки тремтіли. За півгодини мало не всю калюжу було вбрано. Там не лишилося й миски води. Але ж і риби не було! Він знайшов поміж камінням хідничок, кудюго рибина й утєкла до більшої калабатини, — такої, що він не вичерпав би й за цілий день! За цілу ніч. Якби ж знав, він би з самого початку був заклав шідливу камінець яким і рибина була-б його!

Так він роздумував і виверив на бору та й упав на сиру землю. Він заголосив, спершу сам до себе стиха, а далі у-голос до немилосердно навколишньої пустини, і ще довго по тому він кидався з сильною судою плачу.

Розпалив багаття й угрівся, пивши кудлем гарячу воду. Потім розтащувався на ніч на

прискалці так, як на-передні. Подивився, чи сухі в його сиринки й закрити годинника. Укривала були мокрі й липкі. Коло кісточку боляче смикало. Але він знав одно, — що він голодний і уві сні неспокійному марилася йому учти та бенкети та страви, зготовані та подавані всіма можливими способами.

Прокинувся він у пропасниці, весь хворий. Сонця не було. Сирій колір землі та неба став ще темніший, ще глибший. Повивав ідикий вітер і перші снігові вихорі побігли шпиди. Навкруги його повітря наче густило й білішало, поки він розпалював багаття та варив воду. Сніг валився мокрий, напів з дощем, лапатими вогкими клаптями. Перше вони розтавали, ледве торкнувшись землі, але де-далі вкривали землю, пригасили багаття і знищили йому запас сухого мого.

Це було йому наче знаком, щоб брати на плечі свій клунок і плантатися знову хто зна куди. Він не журився, більше ні країною дрібною очерету, ні Білем, ні схованком під перекинутим човном на березі річки Диз. Над ним панувало одно слово — "істи". Він божеволів з голоду. Він не пильнував, кудюго йти, поки простував вогкими низинами. Тільки він знав одну стежку крізь мокрий сніг до мовових ягід і мало не падав, вириваючи з корінням очеретини. Але кориння було ніяке на смак і не давало нічого. Він натрапив на якусь кисленьке зілля й вив

усе, що міг знайти. Та цього було небагато, до того-ж воно стелилось при самій землі і було заховане під кількома цалыми снігу.

Не мав огню шії ночі, щоб гарячої води, і заліз під свої укривала, щоб заснути перериваним голодним сном. Сніг зійшов на холодний дощ. Він не раз прокидався, чувши, як дощ січе йому в лице. Прийшов день — сирій день, без сонця. Дощ ухуц. Ідикий дождик зник. Деся заподілясь і брочува жалоба до їжі. Був тільки глухий важкий біль у шлункові, але це йому вже не дуже докучало. Він став розважливим і знов цікавився думкою про країну дрібною очерету і про схованку на березі річки Диз.

Порвавши решту ковдри на пасма, він пообмотував ними покривавлені свої ноги. Перев'язавши збитку ногу, він склався до деної мандрівки. Коли мав братися своєї ноші, довго стояв над пожелобленою лосниою шкурі торбинкою, але кінець-кінцем таки взяв і її.

Сніг розтав під дощем і тільки шпиди біліли. Зійшло сонце і він потрапив визначити наче за компасом, де саме він тепер пробував, — отже він довідався, що заблудив. Може тими голодними днями блукавши, він занадто забрав ліворуч. Отже тепер він узив праворуч, щоб надолужити шлях за вірним напрямком.

Хоча мук від голоду й не були вже такі прикри, але він почував, що дуже охдів. Він

змушений був часто віддихувати, коли збирав ягоди або виврав очерет. Язик йому задубив і розбух, і мов увесь зашерх; у роті весь час був гіркий присмак. Серце завдавало йому тяжкого клопоту. Увійшовши він хвилині із п'ять почував, як воно починало немилосердно кидатися, підскакувало і своїм туп-туп-туп боляче штовхалося, з чого його нудило й світ йому йшов обертом.

Удень він побачив двох пічкурів у чималому ставку. Вичерпави його було годі, але тепер він був спокійніший і примудрився подолати їх своїм бляшаним казанком. Вони були завбільше з мизинець та він і не почував особливого голоду. Глухий біль в його шлункові став глухішим та олабшим. Так наче шлункові його щось приспало. Він з'їв рибачи як були сировими, розжовуючи їх з ретельною дбайливістю, бо їсти було для його тепер справою самого тільки міркування. Хоч йому й не хотілося їсти, проте знав, що мусить їсти, щоб жити.

Увечері він зловив трьох більших пічкурів. Двох з'їв, третнього лишив на сніданок. Сонце подекуди підсушило мох і це дало йому спроможність зігрітися гарячою водою. Він пройшов того дня не більше, як десять миль, а на другий день, посуваючись, скільки дозволяло йому серце, увійшов тільки п'ять миль.

(Далі буде.)

В МОЛОДІ НАШЕ МАЙБУТНЄ!

Не забудьте передплатити для своїх дітей місячний журнал

"СВІТ МОЛОДІ"

Що виходить у Вінніпегу і друкує приступні для молоді статті